

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
Соціальної педагогіки та психології
_____ О.В. Пономаренко

„ ____ ” _____ 2016 р.

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра
053 – психологія

Укладач: доцент, канд. психолог. наук Спіцина Л.В.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри практичної психології
Протокол № 1 від “ ____ ” _____ 2016 р.
Завідувач кафедри _____ Н.О.Губа

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології
Протокол № 1 від “ ____ ” _____ 2016 р.
Голова науково-методичної ради
факультету _____ А.П. Поплавська

2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
	Галузь знань 05 - «Соціальні та поведінкові науки»		
Розділів – 2	Спеціальність 053 – психологія	Рік підготовки:	
Заг. кількість годин - 81		4-й	5-й
		Семестр	
		8-ий	10-ий
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Лекції	
		10 год	4 год.
		Практичні	
		16 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		32 год.	0 год.
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розкрити закономірності прояву, функціонування та розвитку організаційної культури з урахуванням її психологічних механізмів, сформувати у студентів системне розуміння психологічних проблем та ресурсів організаційної культури, психологічну готовність до практичної роботи з завданнями в цій галузі.

Завдання :

- 1) системне викладення існуючих наукових уявлень щодо основних закономірностей, психологічних механізмів та концептуальних підходів до вивчення організаційної культури;
- 2) визначення поняття організаційної культури, її ролі в системі управління;
- 3) стимулювання студентів до самостійного мислення – до готовності впізнавати, аналізувати, знаходити глибинні зв'язки повсякденних явищ організаційно-психологічного характеру;
- 4) оволодіння системою методів психолого-управлінського дослідження та формування організаційної культури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- 1) основні сучасні концепції організаційної культури;
- 2) систему базових понять, принципів та закономірностей в галузі психології організаційної культури;
- 3) найважливіші закономірності організаційної поведінки, соціального мислення та діяльності людей як суб'єктів управлінської діяльності, завдання практичної психології в галузі управління функціонуванням та розвитком організаційної культури;
- 4) загальні основи стратегії побудови психолого-управлінського дослідження та вирішення практичних завдань в галузі соціальної психології організаційної культури.

вміти:

- 1) використовувати на практиці одержані знання з соціальної психології організаційної культури, застосовуючи вивчені алгоритми до вирішення організаційно-психологічних проблем;
- 2) володіти системою наукових понять в галузі організаційної психології та організаційної культури;
- 3) доречно використовувати методи соціально-психологічних та організаційно-психологічних досліджень організаційної культури.

Міждисциплінарні зв'язки: соціальної психології організаційної культури як навчальна дисципліна перетинається з такими науковими дисциплінами, як: соціальна психологія, психологія управління, організаційна психологія, загальна психологія, психологія культури.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ I. Теоретичні основи наукових підходів до вивчення соціальної психології організаційної культури

Тема 1. Концептуальні моделі та психологічний зміст організаційної культури

Поняття організаційної культури, її місце в системі наукового менеджменту та організаційної психології. Концептуальні моделі організаційної культури. Визначення та основні характеристики організаційної культури. Структура організаційної культури. Основні функції організаційної культури.

Тема 2. Соціально - психологічні аспекти дослідження організаційної культури

Основні стратегії дослідження організаційної культури. Соціально – психологічні проблеми діагностики організаційної культури. Методи діагностики організаційної культури: визначення основних груп методів дослідження за К. Камерон, Р. Куїнном та за Е.Шейном.

Тема 3. Організаційна культура як інтегральний показник діяльності ефективності організації.

Структурні рівні та елементи організаційної культури. Основні характеристики та параметри організаційної культури. Існуючі типології організаційної культури. Організаційна культура як інструмент підвищення ефективності організації.

Модуль 2. Психологічні аспекти управління процесом формування, зміни та розвитку організаційної культури.

Тема 4. Психологічні аспекти управлінської взаємодії в процесі функціонування організаційної культури.

Основні етапи життєвого циклу організації. Особливості організації в контексті управлінської взаємодії. Психологічне забезпечення управлінської взаємодії в процесі розвитку організації. Особливості управління і організаційна культура на різних етапах життєвого циклу організації.

Тема 5. Особистість в системі організаційної культури.

Психологічні засади діяльності особистості в організаціях з різним типом організаційної культури. Організаційна ідентичність і лояльність персоналу. Проблеми адаптації особистості до умов культури організації; етапи адаптації.

Теорії мотивації персоналу в організаціях. Умови розвитку кар'єри особистості в організації.

Тема 6. Соціально-психологічні закономірності розвитку та змін організаційної культури.

Закономірності процесу формування, зміни та розвитку організаційної культури. Основні підходи до визначення етапів та стратегії зміни організаційної культури. Методи формування та методи зміни організаційної культури. Психологічні критерії ефективного управління організаційною культурою.

Тема 7. Психологічні закономірності впровадження інновацій в системі організаційної культури

Соціально – психологічні проблеми впровадження інновацій в організаціях. Тип організаційної культури як чинник інноваційної готовності персоналу. Модель та технологія підвищення інноваційної готовності персоналу на основі формування інноваційних цінностей і норм організаційної культури.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб	інд	с.р.		л	с/п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні основи вивчення соціально-психологічних аспектів організаційної культури.												
Тема 1. Концептуальні моделі та психологічний зміст організаційної культури.	10	4	2		2	2	4	2	2			
Тема 2. Соціально-психологічні	14	2	4		4	4	4	2	2			

проблеми діагностики організаційної культури.												
Тема 3. Організаційна культура як інтегральний показник ефективності діяльності організації.	10	2	2		4	2						
Тема 3.2 Організація як соціально-психологічний феномен.	8	2	2		2	2						
Разом за розділом 1	42	10	10		12	10	8	4	4			
Розділ 2. Психологічні аспекти управління процесом розвитку організаційної культури.												
Тема 4. Психологічні аспекти функціонування організаційної культури в процесі управлінської взаємодії.	8	2	2		2	2						
Тема 5. Особистість в системі організаційної культури	8	2	2		2	2						
Тема 6. Соціально-психологічні закономірності розвитку та зміни організаційної культури.	13	2	2		5	4						
Тема 7. Психологічні закономірності впровадження інновацій в системі організаційної культури	10	2	2		2	4						
Разом за розділом 2	39	8	8		11	12						
Усього годин	81	10	8		23	22	8	4	4			
ІНДЗ	23											
Усього годин	81	10	8		23	22	8	4	4			

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Тема 1: Концептуальні моделі та психологічний зміст організаційної культури.	2	2
2	Тема 2: Соціально-психологічні проблеми дослідження організаційної культури.	2	2
3	Тема 3.1: Організаційна культура як інтегральний показник ефективності діяльності організації.	-	-
4	Тема 3.2: Організація як соціально-психологічний феномен.	-	-
5	Тема 4: Психологічні аспекти функціонування організаційної культури в процесі управлінської взаємодії.	-	-
6	Тема 5: Особистість в системі організаційної культури.	2	-
7	Тема 6: Соціально-психологічні закономірності розвитку та зміни організаційної культури.	2	-
8	Тема 7: Психологічні закономірності впровадження інновацій в системі організаційної культури	2	-
	Всього	10	4

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Тема 1: Концептуальні моделі та психологічний зміст організаційної культури.	-	-
2	Тема 2: Соціально-психологічні проблеми діагностики організаційної культури.	2	2
3	Тема 3: Організаційна культура як інтегральний показник ефективності діяльності організації.	-	-
4	Тема 3.2: Організація як соціально-психологічний феномен.	-	-
5	Тема 5: Психологічні аспекти управлінської взаємодії в процесі становлення та розвитку організаційної культури.	2	-
6	Тема 6: Особистість в системі організаційної культури.	2	-
7	Тема 7: Соціально-психологічні закономірності розвитку та зміни організаційної культури.	-	2
8	Тема 8: Психологічні закономірності впровадження інновацій в системі організаційної культури	2	-

	Всього	8	4
--	---------------	----------	----------

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Тема 1: Концептуальні моделі та психологічний зміст організаційної культури. <i>Завдання:</i> Підготувати доповідь за темою науково-дослідного завдання.	4	-
2	Тема 2: Соціально-психологічні проблеми діагностики організаційної культури. <i>Завдання:</i> Підготувати і зробити презентацію за темою науково-дослідного завдання.	4	-
3	Тема 3: Організаційна культура як інтегральний показник ефективності діяльності організації. <i>Завдання:</i> Підготувати доповідь за темою науково-дослідного завдання.	4	-
4	Тема 4: Організація як соціально-психологічний феномен. <i>Завдання:</i> Підготувати доповідь за темою науково-дослідного завдання.	4	-
5	Тема 5: Психологічні аспекти управлінської взаємодії в процесі становлення та розвитку організаційної культури. <i>Завдання:</i> Підготувати і зробити презентацію за темою науково-дослідного завдання.	4	-
6	Тема 6: Психологія управлінського впливу в формуванні організаційної культури. <i>Завдання:</i> Підготувати доповідь за темою науково-дослідного завдання.	4	-
7	Тема 7: Соціально-психологічні закономірності розвитку та змін організаційної культури. <i>Завдання:</i> Підготувати і зробити презентацію за темою науково-дослідного завдання.	4	-
8	Тема 8: Психологічні критерії ефективного управління організаційною культурою. <i>Завдання:</i> Підготувати доповідь за темою науково-дослідного завдання.	4	-
	Всього	32	-

8. Види контролю і система накопичення балів

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі проведення викладачем двох основних видів контролю: **поточного** (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу в обсязі певної теми чи окремого розділу) та **підсумкового** (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу по завершенню курсу).

Поточне тестування та самостійна робота		Екзамен	Сума
Розділи 1-2	Розділ 3	40	100
30	30		

Допуск до підсумкового контролю складає 35 балів.

- 20 балів - за теоретичні знання (підсумкове тестування)

- 15 балів - за виконання творчого завдання

№ з/п	Вид контрольного заходу	Кількість балів за 1 завдання	Максимальна кількість
1	Виконання індивідуального науково-дослідного завдання з проблематики «Соціальної психології організаційної культури»: створення проектних студентських груп для презентацій проектів, пошук цікавої інформації в іншомовних джерелах та переклад її на українську мову. Презентація науково-дослідного завдання: індивідуально або у проектних групах <i>Термін виконання: у межах підготовки до семінарських</i>	10-15 – представлено результати опрацювання авторських статей або книг, надання інформації з іншомовної літератури у адаптованому вигляді.	15
2	Реферування наукових статей у межах проблематики навчального курсу «Соціальної психології організаційної культури» (як українських, так і іншомовних) <i>Термін виконання: під час проведення семінарських занять.</i>	10-15 – реферування наукових статей з наукових фахових журналів, наявність звітів з опрацювання.	15
3	Підсумкове тестування за результатами вивчення матеріалу (Розділ 1). <i>Термін виконання: упродовж тижня після проведення лекції з останньої теми Розділу 1 .</i>	5-15 – відповіді на питання тестового контролю з максимальною кількістю правильних відповідей	15
4	Підсумкове тестування в за результатами вивчення матеріалу (Розділи 2-3). <i>Термін виконання: упродовж тижня після проведення лекції з останньої теми Розділу 3 .</i>	10-15 – відповіді на питання тестового контролю з максимальною кількістю правильних відповідей	15
		Від 35 балів до 60 балів	60
7	1 теоретична складова. Підсумкове екзаменаційне тестування в за результатами вивчення курсу (Розділи 1-4). <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	20 – відповіді на питання екзаменаційного тестового контролю з максимальною кількістю правильних відповідей	40
	2 практична складова – відповіді на проблемні питання, порівняльний аналіз фактів, встановлення логічних зв'язків між етапами розвитку історії психології <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	20 – демонстрація вміння робити порівняльний аналіз різних напрямків та течій психології, висловлювати власну обґрунтовану думку у відповідності до	

		отриманих знань та власних творчих напрацювань.	
Усього			100

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях:

Оцінка «відмінно»:

- свідоме, правильне, глибоке й повне засвоєння і розуміння програмного матеріалу;
- виклад матеріалу впевнений, логічний, лаконічний, аргументований;
- уміння аналізувати відповідні положення, поняття, твердження;
- самостійне, творче застосування знань.

Оцінка «добре»:

- свідоме з незначними помилками та прогалинами засвоєння програмного матеріалу, які студент спроможний виправити після зауважень або за допомогою викладача;
- самостійне репродуктивне застосування знань;
- деякі порушення логіки та послідовності відповіді.

Оцінка «задовільно»:

- механічне, фрагментарне засвоєння матеріалу з великими прогалинами;
- порушення логіки та послідовності відповіді, недостатня самостійність мислення.
- репродуктивне застосування знань за вказівками викладача.

Оцінка «незадовільно»:

- відсутність знань, умінь та навичок;
- несвідоме, механічне, фрагментарне засвоєння матеріалу з великими прогалинами;
- відсутність самостійності, неспроможність виправити помилки при зауваженні чи додаткових запитаннях.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Іспит	Сума				
Контрольний модуль 1		Контрольний модуль 2		40	100
Розділ 1		Розділ 2			
30		30			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна

1. Спіцина Л.В. Соціальна психологія організаційної культури: Навчальний посібник /Л.В. Спіцина, Ю.В. Лукомська. – Запоріжжя, «А+», 2016. – 139 с.
2. Занковский А. Н. Организационная психология: Учебное пособие для вузов по специальности «Организационная психология» / А. Н. Занковский. – М.: Флинта: МПСИ, 2004. – 648 с.
3. Казмиренко В. П. Социальная психология организаций: Монография. / В. П. Казмиренко. – К. : МЗУУП, 1993. – 384 с.
4. Камерон К. Диагностика и измерение организационной культуры / К. Камерон, Р. Куинн; пер. с англ. под ред. И. В. Андреевой. – СПб.: Питер, 2001. – 320 с.
5. Психология менеджмента. Учебник для вузов / Под ред. Г.С. Никифорова. - СПб: Питер, 2004. – 638 с.
6. Почебут Л.Г., Чикер В.А. Организационная социальная психология. / Л.Г.Почебут - СПб.: Речь, 2000.

7. Тихомирова О.Г. Организационная культура: формирование, развитие и оценка: учебное пособие для студентов вузов/ О. Г. Тихомирова. - М.: ИНФРА-М, 2011. - 151 с.
8. Шейн Э. Х. Организационная культура и лидерство: построение, эволюция, совершенствование / Э. Х. Шейн ; пер. с англ. под ред. В. А. Спивака. – СПб.: Питер, 2002. – 336 с.
9. Организационная культура: Учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности 061100 «Менеджмент организации» / И.В. Грошев, П.В. Емельянов, В.М. Юрьев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 288 с.
10. Элвессон Мэтс. Организационная культура / Пер. с англ. — Х. : Изд-во Гуманитарный Центр. 2005, — 460 с.

Додаткова

1. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Навч. посіб. /Л. Е. Орбан-Лембрик - К.: Академія, 2003. — 568 с.
2. Власова О. І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління. / Власова О. І. – Київ: Центр учбової літератури, 2010
3. Стеклова О. Е. Организационная культура: учебное пособие/ О.Е. Стеклова. – Ульяновск: УлГТУ, 2007. – 127 с.
4. Журавлев А.Л. Психология управленческого взаимодействия (теоретические и прикладные проблемы). М.: Изд-во «Ин-т психологии РАН», 2004
5. Организационное поведение: Учебник для вузов / под ред. Г.Р. Латфуллина, О.Н. Громковой. - СПб.: Питер, 2004. 432 с.
5. Джуэлл Л. Индустриально-организационная психология / Пер. с англ. / Л. Джуэлл СПб.: Питер, 2001.
6. Конфисахор А.Г. Психология власти. / А.Г. Конфисахор – Спб: Питер, 2004.
7. Психология управления. Хрестоматия/ Под ред. Д.Я.Райгородского – Самара, 2006.
8. Ньюстром Дж. В., Дэвис К. Организационное поведение / Пер. с англ. / Дж. В. Ньюстром - СПб.: Питер, 2001.
10. Купер К. , Дейв Ф. Организационный стресс. / К. Купер – Харьков, 2007.
11. Лозниця В. С. Психологія менеджменту: Навч. посіб. / В.С. Лозниця — К.: ТОВ "УВПК "Екс Об", 2000. — 512 с.
12. Могилевкин Е.А. Карьерный рост: диагностика, технология, тренинг. / Е.А. Могилевкин – Спб, 2013.
13. Управление персоналом : учебник для вузов / [Аксенова Е. Л., Базаров Т. Ю., Еремин Б. Л. и др.] ; под ред. Т. Ю. Базарова, Б. Л. Еремина. — [2-е изд., перераб. и доп.]. — М. : ЮНИТИ, 2002. —560 с.
14. Спивак В.А. Корпоративная культура / В.А. Спивак – СПб: Питер, 2001– 352

16. Спіцина Л.В. Соціально-психологічна модель організаційної культури вищого навчального закладу (акмеологічний підхід)/ Л.В. Спіцина// Наукові студії із соціальної та політичної психології. Випуск 28 (31). – Київ: ІСПП, 2011. – С.135 – 145.
17. Холл Р.Х. Организации: структуры, процессы, результаты / Р.Х. Холл. – Питер, 2001. – 512 с.
18. Асаул А.Н. Культура организации: проблемы формирования и управления/А.Н. Асаул, М.А. Асаул, П.Ю. Ерофеев, М.П. Ерофеев. – СПб.: Гуманистика, 2006. – 202 с.
19. Психология работы с персоналом в трудах отечественных специалистов / Сост. и общ. ред. Л.В. Винокурова. - СПб.: Питер, 2011.

Інформаційні ресурси

1. Управление персоналом / Организационная и корпоративная культура. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.hr-portal.ru/pages/okk/ook.php> , вільний
2. Кандария И.А. Формирование корпоративной культуры в организации. - Режим доступа: <http://www.magistr-mba.ru>
3. Текст лекцій з дисципліни «організаційна культура - / Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/39452/1%82..pdf>
4. Управление персоналом / Организационная и корпоративная культура. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.hr-portal.ru/pages/okk/ook.php> , вільний

Погоджено _____
 відділ з навчальної роботи
 « _____ » _____